

הרוג בשעת הזריקה הרי הזורק פטור, אם כן אפילו אם אינם בידו, אלא שקיימים סמנין בשוק בשעת הזריקה, הרי הזורק פטור.

ודין הזורק חץ וסמנין בידו, לא הזכיר הרמב"ם כלל

אמר שאל ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי:

אם בשעת הזריקה לא היו סמנים מזומנים, אלא שנזדמנו לו סמנין לנפגע לאחר המכה, אך הוא לא קנאן ולא ריפא את עצמו, מהו שיתחייב הזורק?

אמר ליה רב אשי לרב אחא בריה דרבא: הרי יצא מבית דין זכאי, כלומר: הואיל וקודם שעמד בדין מצאו לו זכות, אין לנו לחייבו. (2)

והטעם: דבעידנא דשרייה ביה מיפסק פיסקיה גיריה [בשעת הזריקה פסק כחם של חיצין]. (1)

סמנין: ואמר עוד רבא:

זרק בו — אדם בחבירו — חץ, ובשעת הזריקה סמנין — לרפואה מפגיעת החץ — בידו של הנפגע, ובא אחר ופיזרן לפני שהספיק הנפגע להתרפאות בהם, ואפילו הוא — זורק החץ עצמו — קדם ופיזרן, הרי הזורק פטור.

והטעם: דבעידנא דשרא ביה, יכול להתרפאות הוה, [בשעת הזריקה יכול היה זה להתרפאות].

אמר רב אשי:

הלכך, שאתה אומר אם יש סמנים בידו של

לסולם]; וראה עוד בתוספות בעמוד א בד"ה בנוקין; וב"חידושי הר"ן" כאן בד"ה זרק כדור.

2. א. נתבאר על פי לשון רש"י.

וכתב ב"ערוך לנר": אין לפרש דכבר יצא מבית דין זכאי, דהא השתא הוא דדיינינן ליה, ואי כבר יצא זכאי, ודאי דאין מחזירין לחוב; אלא הכי קאמר: כיון דאי בשעת שהיו מצויין סמנין לרפאותו הוי דיינינן ליה, הוי פטרינן ליה כיון דלא היה כאן כדי להמית, דאפשר לרפאותו, ולכן גם עתה מיפטר; ונראה לי "שיצא" קרינן בצירי [תחת ה"יוד"].

וב"יד רמה" כתב: אמר ליה הרי יצא מבית דין זכאי: כלומר, הואיל והיה יכול להתרפאות לפני עמידתו בבית דין, הרי נמצאת לרוצח זכות באותה שעה, ואף על פי שמת אחר כן, פטור, שהרי יצא מבית דין זכאי; והאי פירושא לא מיתוקם אלא כגון שהיו סמנין מזומנין לו בשעת

1. א. כתב הרמב"ם [רוצח ושמירת נפש ג י]: אבל הכופת את חבירו והניחו ברעב עד שמת ... בכל אלו אין בית דין ממיתין אותו, והרי הוא רוצח, ודורש דמים דורש ממנו דם —

וכן הדוחף חבירו לבור, והיה שם סולם בבור שיכול לעלות עליו, או שזרק בו חץ והיה תריס בידו להגן עליו, ובא אחר וסילק את הסולם והסיר את התריס, שניהן אין נהרגין בבית דין; אפילו היה הדוחף עצמו הוא שחזר וסילק הסולם, פטור ממתת בית דין, ונדרש ממנו דם.

ב. כתב המאירי על דין הסולם שפטרו רבא: ואף על פי שבשני של קמא [בבא קמא כו ב] בענין הזורק כלים מראש הגג, והיו תחתיהן כרים וכסתות, וקדם אחר וסילקן, כתבנו לדעת רוב פוסקים שהמסלק חייב, כבר ביארנו, שכל לענין ממון חייב מכה "דינא דגרמי". [וקצת צ"ע, למה העמיד דבריו על דין הסולם, שהרי בפשוטו אותו ענין דומה יותר לתריס מאשר